WCZASY

il. Marcelina Jarnuszkiewicz

WCZASY w znaczeniu ‘wypoczynek urlopowy’ wprowadził wiek XVIII. Wcześniej używano tylko formy WCZAS w znaczeniach ‘odpoczynek’, ‘spoczynek, zwłaszcza nocny’, ‘wygoda’, ‘spokój’, ‘bezczynność’. Mickiewicz pisał: „Żeglarzu! Ciągnij rudel, wiatrom podaj płótna, zmocnioną wczasem dłonią słone krajaj piany”, a zapomniany już obecnie zwrot iść / przygotowywać się / sposobić się do WCZASU oznaczał ‘iść spać, przygotowywać się do snu’ („W nocnej dobie do wczasu się sposobisz” – pisał Krasicki). Obie formy: WCZAS i WCZASY powstały oczywiście od wyrażenia przyimkowego W CZAS, czyli ‘w odpowiedniej porze, w dogodnym okresie’. Słowo WCZAS zachowało się do dziś w dialekcie małopolskim w postaci przysłówka WCZAS o znaczeniu ‘wcześnie’.